

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและหลักการบริหารจัดการสถานศึกษา
  - 2.1.1 ความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษา
  - 2.1.2 ขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษา
  - 2.1.3 การบริหารจัดการงานวิชาการ
- 2.2 การวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2.3 รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2.4 กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.3 การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3.1 นโยบายและแผนการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3.3 การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3.4 การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3.5 การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
  - 2.3.6 การเผยแพร่ผลงาน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดและหลักการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้หลากหลายและมีความสอดคล้องกัน ดังเช่น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, น. 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ (2542, น. 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพทุกสถานการณ์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 31) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการเพื่อให้องค์การดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย

อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ (2540, น. 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษาว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ภายในขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

วีระวัฒน์ งอยผาลา (2545, น. 16) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้บริการแก่บุคคลที่อยู่ในสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, น. 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552, น. 33) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

จากความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการในการทำงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยร่วมกันดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และร่วมกันรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

2.1.2 ขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังปรากฏในบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า

“มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง”

การกระจายอำนาจ จะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ ในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดดังกล่าว เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 35 ดังนี้

“มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลขึ้นโดย

กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนี้

การบริหารจัดการในสถานศึกษาใช้กรอบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย โดยนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมา บูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป โดยเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

1. ด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3. ด้านบุคลากร การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษา การบริหารจัดการในสถานศึกษาใช้กรอบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยให้นำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

2.1.3 การบริหารจัดการงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 33–38) กำหนดว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่าย / ภารกิจ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, น. 12–13) ได้เสนอแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่และสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพ การจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนการศึกษา โดยมีขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 5) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

สมศักดิ์ แก้วสม (2549, น. 6) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึงกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามกำหนดไว้ในจุดหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

บุญส่ง เจริญศรี (2550, น. 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนและสังคม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน

ไพโรจน์ เสาวนันท์ (2550, น. 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหารและคณะครูต้องเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการตามขอบข่ายงานของวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่องานวิชาการเป็นอันดับแรก

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารจัดการงานวิชาการ ให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ เกิดการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จึงจะสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพ ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ มีความสามารถและคุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยเฉพาะการบริหารวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกัน มีความสนใจและความถนัดไม่เหมือนกัน สถานศึกษาควรเน้นและให้ความสำคัญกับเรื่องของการวิจัย เพราะการวิจัยสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.2 การวิจัยในชั้นเรียน

ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้กำหนดแนวทางการศึกษาใน 3 หมวด ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงการวิจัยในกระบวนการจัดการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องดังเช่น ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสาน หรือ

บูรณาการไว้ใน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวจะเห็นว่า กระบวนการวิจัย เกี่ยวข้องทั้งนักเรียน ครูและผู้จัดการศึกษาทุกระดับ โดยมีเป้าหมายมุ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเกิดทักษะ กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบและยั่งยืน นำเอา กระบวนการวิจัยไปพัฒนา การเรียนรู้ของตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แก้ปัญหา ตรวจสอบความรู้ของตนเองแสวงหาความรู้ใหม่ต่างๆ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาตนเอง โดยทำการวิจัยควบคู่กับการ พัฒนาการเรียนการสอน โดยทำการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็น การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ การหาความรู้หรือ วิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ แท้จริงและยั่งยืน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการวิจัยไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2540, น. 13) กล่าวว่า การวิจัยเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่ได้รับการ ยอมรับ โดยทั่วไปแล้วว่าเป็นวิธีการหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาการให้ก้าวหน้า ยิ่งๆขึ้นไป มนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพในการคิดค้น มีความรู้โดยธรรมชาติ หรือหากไม่มีสิ่งกระตุ้น หรือวิธีการที่เหมาะสม ความใฝ่รู้ก็จะนอนนิ่งอยู่ต่อไป โดยไม่ได้รับการออกมาใช้ประโยชน์ การวิจัยนับว่าเป็นวิธีการและกระบวนการที่ช่วยให้มนุษย์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ซึ่งสิ่งใหม่นั้นอาจ พัฒนามาจากปัญหาที่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดจากจินตนาการที่ล้าลึกของผู้คิด และอาศัยการดำเนินการ เป็นระบบระเบียบ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือและ ยอมรับกันโดยทั่วไป

บุญยาพร ฉิมพลอย (2544, น. 11) กล่าวว่า การวิจัยเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการคิดและ แสวงหาคำตอบสำหรับปัญหาต่างๆ อันเป็นการพัฒนาครูอาจารย์ให้พัฒนาการศึกษาไปอย่าง

ต่อเนื่อง เพราะครูอาจารย์ที่ทำวิจัยจะมีความสามารถใช้กระบวนการวิจัยในการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ประวิต เอราวรรณ์ (2545, น. 2) กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่ โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วยโดยหวังว่าข้อมูลที่จะมีความน่าเชื่อถือสูงและสรุปผลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการวิจัยจัดได้ว่าเป็นกระบวนการได้ความรู้ในลักษณะที่เชิงวิทยาศาสตร์

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาหรือแก้ปัญหา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งพัฒนาหรือแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและขณะที่สอนนำผลที่ค้นพบมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาที่แท้จริงและยั่งยืน

การวิจัยทางการศึกษาเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งที่ทำเนนการวิจัยเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวิจัยทางการศึกษาไว้หลายท่านดังนี้

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543, น. 7) ได้สรุปความหมายของการวิจัยทางการศึกษาว่า หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบ หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

คำรณ ล้อมในเมือง (2544, น. 13) ได้ให้ความหมายของการวิจัยทางการศึกษาว่าเป็น กระบวนการค้นคว้าหาความรู้ความจริง โดยวิธีการมีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปสร้างกฎเกณฑ์ ทฤษฎี เพื่อไว้ใช้ในการอ้างอิง อธิบายปรากฏการณ์เฉพาะเรื่องและปรากฏการณ์ทั่วไป เป็นผลทำให้สามารถทำนาย และควบคุมปรากฏการณ์อื่นๆ ได้

สงสุข ไพละอ (2547, น. 103) ได้ให้ความหมาย การวิจัยทางการศึกษาเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความจริงทางการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขในงานการศึกษา เช่น การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า ติดตามความคิด และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพิจารณาแนวทางที่อาจจะใช้ได้ดีนำมาทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแนวทางอื่นที่จะชองส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งการแสวงหาและแนวทางที่เหมาะสมเพื่อยึดเป็นแนวปฏิบัติ

จากความหมายของการวิจัยทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยทางการศึกษาหมายถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการสืบค้น สืบหาข้อเท็จจริงทางการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในส่วนของครูผู้สอนจะเป็นการวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียน และมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เน้นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและความมีอิสระทางวิชาการ

2.2.1 ความหมายของของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลายท่านดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2543, น. 88) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2543, น. 275-276) กล่าวว่า งานวิจัยของครูหรือวิจัยในชั้นเรียนก็คืองานวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งครูเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงในชั้นเรียนของงานเองโดยไม่ต้องรอให้นักวิจัยทางการศึกษา เป็นผู้มาดำเนินการให้เป็นการวิจัยที่ตอบสนองปัญหาข้อสงสัยของครูได้ตรง

คำรณ ล้อมในเมือง (2544, น. 14) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู เพื่อแก้ปัญหาคำถามหรือการจัดการเรียนการสอน หรือพฤติกรรมนักเรียน และคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเป็นระบบในสภาพการณ์ หรือบริบทของชั้นเรียน

สมบัติ บุญประคม (2545, น. 36) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติโดยการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธนิดา ธนะสิริรุ่งกุล (2546, น. 9) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การศึกษาค้นคว้า เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัย เพื่อจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบที่ครูผู้สอนนำมาแก้ไขพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.2.1 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การนำผลวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการเรียนการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้มาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยตรง ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น

2. ครูสามารถนำข้อมูลอื่นเป็นข้อค้นพบของการวิจัยมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทำให้การพัฒนาของครูมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

3. ครูสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคนทำให้นักเรียนได้รับส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด

4. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำข้อมูลต่างๆอันเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานบริหารหรืองานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนา

5. ครูสามารถนำผลวิจัย ไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

6. ปรับปรุงหรือตัดแปลงงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบเป็นการนำผลการวิจัยเชิงสำรวจหรือปริมาณในด้านต่างๆที่จัดทำขึ้นมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือตัดแปลงในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7. วางแผนการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายต่างๆ งานวิจัยในชั้นเรียนบางครั้ง จะเป็นการสำรวจความคิดเห็น หรือความต้องการด้านต่างๆ ซึ่งข้อมูลจากผลวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กรได้

กองวิจัยทางการศึกษา (2542, น. 3) เสนอว่าการวิจัยในชั้นเรียน เกิดจากแนวคิดพื้นฐานคือการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ชาติรี เกิดธรรม (2544, น. 13-14) ได้กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวของครูผู้สอนเอง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวของครูเอง ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย โดยการนำนวัตกรรม เทคนิคหรือวิธีการที่มีคุณภาพ ผ่านการกระบวนการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้มาแล้วมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยตรง อันจะมีผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น และยังเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าวิชาการ

3. เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าด้านการวิจัยทางการศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

5. เป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคณะ (2544, น. 2) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐานคือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2545, น. 1-5) กล่าวว่า การพัฒนาโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลมาเป็นฐานในการตัดสินใจ การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างถูกต้องทิศทาง ครูจึงเป็นนักวิจัยในโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญเป็นผู้ทำวิจัยเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพ และเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นบ่อเกิดของผลผลิตที่ดีสู่สังคม

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ช่วยในการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ครูผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เพื่อที่จะได้ ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและช่วยให้ครูมี การทำงานอย่างเป็นระบบ มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ

2.2.2.2 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยไว้ดังนี้

กาญจนา วัฒายุ (2544, น. 25-26) กล่าวว่า วิชาครูที่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็น ผลดี กับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพราะคุณค่าหรือผลงานจากการคิดค้นนวัตกรรม การศึกษา ขึ้นมาได้ผลนั้นจะก่อประโยชน์ ดังนี้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถหรือมีพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้ ช้าบางคนเรียนรู้ได้เร็ว หากครูใช้วิธีสอนหรือสื่อการสอนอย่างเดียวกัน นักเรียนกลุ่มอ่อนอาจตาม ไม่ทัน ดังนั้นการที่ครูพยายามวิเคราะห์ หาสาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการ แล้วคิดหาวิธีแก้ปัญหา โดยคิดค้น วิธีสอน สื่อการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนกลุ่มอ่อน จะทำให้เกิดผลดีกับ นักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ครูมีคุณภาพการสอนที่ดี

ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ เริ่มตั้งแต่มีการเตรียมการสอนจัดทำแผน การสอน เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะทำ อะไร กับใคร เมื่อไหร่ ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ได้อย่างไร การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้ อย่างเหมาะสม และผลการวิจัยสามารถแสดงให้เห็นคุณภาพการสอนของครู ให้เห็นว่าเป็นครู มีอาชีพที่พร้อม เข้าสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษาและก้าวสู่การประเมินคุณภาพต่อไป

3. โรงเรียนมีชื่อเสียง

โรงเรียนที่มีครูคุณภาพสูง นักเรียนย่อมมีคุณภาพด้วย และครูและนักเรียนจะสร้าง ชื่อเสียงให้โรงเรียนการที่ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยยกระดับมาตรฐานทางวิชาการให้สูงขึ้น เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ลดปัญหาการคิด 0, ร และ มส นักเรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมจากที่ครูสอนเพียงอย่างเดียวมาเป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาและเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านสื่อหรือวิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถหรือความแตกต่างของนักเรียน การเรียน การสอนจึงเป็นไปตามหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

4. สร้างมาตรฐานการศึกษา

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน สามารถส่งขอรับการประเมิน เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ เมื่อมีงานวิจัยที่ดีเป็นจำนวนมาก จะเป็นเครื่องแสดงว่ามาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

สุวิมล ว่องวานิช (2544, น. 15) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญช่วยที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากให้ข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ ด้วยหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการที่เน้นการสะท้อนผล ทำให้การวิจัยแบบนี้ส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายเกิดการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์และยอมรับในข้อค้นพบร่วมกัน

สุพักตร์ พิบูลย์ (2555) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นหนึ่งในจุดเน้นสำคัญของแนวคิด “ห้องเรียนคุณภาพ” ให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนหรือเนื้อหาแนวคิด เพื่อยกระดับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาตนเองของครู ช่วยให้ครูทำงานอย่างมีระบบ สามารถใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองสู่การเป็นครูมืออาชีพ

2.2.3 รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน มีนักการศึกษากล่าวถึงรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2537, น. 53) กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนของครูจะมุ่งที่ห้องเรียนและโรงเรียน โดยครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ นั่นคือการวิจัยของครูเป็นตัวกระตุ้นให้ครูเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการงานของตนเองมากยิ่งขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง การวิจัยของครูนอกจากจะมุ่งปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้กับนักเรียนแล้ว ยังต้องการให้เกิดการปฏิบัติ (Action) ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและห้องเรียน ซึ่งผลของการปฏิบัติ ดังกล่าวอาจขยายวงกว้างไปถึงห้องเรียนอื่น โรงเรียนอื่นในพื้นที่เดียวกันและพื้นที่อื่นด้วยก็ได้ เช่น ถ้าครูพบว่าวิธีแก้ปัญหาความประพฤตินักเรียนของตนได้ผล ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อวิธีการแก้ปัญหาความประพฤตินักเรียนในห้องเรียนอื่น รายอื่น และอาจส่งผลต่อการสร้างกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนประถมศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2544, น. 17-20) ได้สรุปรูปแบบการวิจัยต่างๆไว้ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (Formal and Informal Research)

1.1 การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) เป็นการวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัย เครื่องครัด มีลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนอเหมือนงานวิจัยเชิงวิชาการของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการในมหาวิทยาลัยหรือของนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุม เพื่อให้ตอบคำถามวิจัยได้ชัดเจนและมีรูปแบบการนำเสนอรายงานผลการวิจัยที่กำหนดชัดเจน ส่วนใหญ่จำแนกเนื้อหาสาระออกเป็น 5 บท

1.2 การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) เป็นงานวิจัยที่ไม่ยึดแบบการวิจัยอย่างเคร่งครัดเหมือนการวิจัยเชิงวิชาการ มุ่งเน้นตอบคำถามวิจัยมากกว่าการยึดรูปแบบการวิจัยแบบเป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครอบคลุมเพียงประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ งานวิจัยแบบนี้ บางครั้งพบว่ามีรายงานผลเพียง 1-2 หน้า

2. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวทางคิดของ เดมมิส และซูเบอร์ สเดอร์รี่ (Daemmis & Zuber – Sderritt)

2.1 การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) การวิจัยตามรูปแบบนี้มีเป้าหมายของการวิจัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน โดยอาศัยบุคคลภายนอก (Outsiders) มาช่วยในการทำวิจัยในหน่วยงานของผู้ปฏิบัติการ (ครู) จะอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของนักวิจัยภายนอก บุคคลภายนอกเล่นบทของผู้วิจัยหลักโดยที่ครูไม่ค่อยมีบทบาทในการนำเสนอความคิดวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยมาจากความคิดของนักวิจัยภายนอก เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเน้นเทคนิคการทำวิจัยที่ตอบคำถามวิจัยที่รัดกุม ข้อค้นพบที่ได้อาจใช้ไม่ได้กับการปฏิบัติจริง

2.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการเชิงปฏิบัติจริง (Practical Action Research) เป็นการวิจัยที่มีนักวิจัยภายนอกแสดงบทบาทของหน้าที่ปรึกษาด้านกระบวนการทำงาน มีเป้าหมายของการวิจัยที่มากกว่าแบบแรก คือ นอกจากช่วยปรับปรุงประสิทธิผลการทำงานแล้ว ยังมุ่งสร้างความเข้าใจและพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง ดังนั้น ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้กระบวนการวิจัยและมีส่วนในการเสนอความคิดในประเด็นปัญหาวิจัยที่มาจากการปฏิบัติจริงและสามารถนำผลวิจัยไปใช้ได้

2.3 การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์/อิสระ (Critical/Emancipatory Action Research) เป็นการวิจัยที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เป้าหมาย

ของการวิจัยเพิ่มเติมจากการวิจัยปฏิบัติการแบบที่ 1 และ 2 คือ นอกจากพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน การส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติแล้ว ยังต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานที่เป็นอยู่ในองค์กรให้ดีกว่าเดิม แม้จะมีบุคคลภายนอก ร่วมอยู่แต่ทุกคนต่างมีสิทธิมีเสียงในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน จะไม่มีผู้แสดงบทบาทเป็น ที่ปรึกษาการวิจัยเหมือนแบบที่สอง การวิจัยแบบนี้เปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยแก่ผู้ปฏิบัติและนักวิจัย จะเป็นอิสระจากความรู้กฎเกณฑ์และพันธนาการทางความคิดเดิม

อนงค์พร สถิตภาสีกุล (2544, น. 63-64) ได้เสนอรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนมี 5 รูปแบบดังนี้

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริง ตามสภาพจริงในเรื่องต่างๆ เพื่อ รวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ เช่น สำรวจปัญหาการเรียนการสอน สำรวจการใช้หลักสูตร เป็นต้น

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ เช่น ศึกษาวิธีการสอนของครูกับ ผลการเรียนของนักเรียน

3. การวิจัยเปรียบเทียบ เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าความแตกต่างกันหรือไม่ เช่น ศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่เรียนด้วย ชุดการสอนอ่านจับใจความ ภาษาอังกฤษ ว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลัง เรียนแตกต่างกันหรือไม่ เป็นต้น

4. การวิจัยทดลอง มี 2 ประเภทคือ การทดลองในสนามกับการทดลองในสภาพ ธรรมชาติ เช่น ทดลองกับนักเรียนขณะที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติ และการทดลอง ในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถจัดและควบคุมตัวแปรต่างๆ ได้ตามต้องการ

5. การวิจัยทดลองและพัฒนา เป็นการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงาน ที่ต้อง พัฒนา มีการสร้างผลงานบนรากฐานของผลการวิจัย นำผลงานที่สร้างขึ้นไปทดลองภาคสนามที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกับที่นำไปใช้จริง และมีการแก้ไขผลงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจากที่ได้พบในการ ทดลองภาคสนาม จนกระทั่งผลงานที่สร้างขึ้นบรรลุจุดประสงค์เชิงประพัตติกรรมที่กำหนดไว้

2.2.2.4 กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนในการวิจัย ไว้ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2544, น. 40-49) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุปัญหาแท้ที่จะต้องวิจัยและการหาสาเหตุของปัญหา
2. การกำหนดปัญหาและสาเหตุที่ครูสามารถทำเองได้
3. การระบุคำตอบที่คาดหวัง
4. การกำหนดชื่อเรื่องและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
5. การระบุแนวทางที่จะแก้ไขอย่างละเอียด ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขไม่ใช่วิธีสอนแต่เป็นวิธีแก้ปัญหามาตรฐานและสาเหตุที่ชัดเจน
6. การลงมือแก้ไขนักเรียนบางคนในขณะที่เดียวกันก็สอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ด้วย
7. การสังเกต สอบถามนักเรียนที่เป็นปัญหาและจดบันทึกวิธีการและผลการแก้ไขเป็นระยะๆ
8. สรุปผลการแก้ไขว่าดีขึ้นอย่างไร อะไรเป็นตัวชี้ว่าได้ผล
9. จัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียนเรื่องที่ 1
10. การเตรียมวิจัยในชั้นเรียนเรื่องที่ 2 ซึ่งอาจเป็นนักเรียนกลุ่มเดิม (คนเดิม) แต่เป็นเรื่องใหม่หรือระบุปัญหาสาเหตุใหม่ หรือปัญหาสาเหตุเดิมวิธีแต่วิธีแก้ไขใหม่ของนักเรียนคนใหม่ (กลุ่มใหม่)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2544, น. 27-54) ได้กำหนดกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้เป็นลำดับ 5 ขั้นตอนดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

เพื่อค้นพบคุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยในศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลในชั้นเรียนทุกคนแล้ว นำข้อค้นพบที่ได้มาจำแนกจัดกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มที่ต้องการพัฒนาทั้งด้านคุณภาพทางการเรียนรู้ สุขภาพอนามัยหรือพฤติกรรมของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือในการศึกษาที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา

เมื่อครูผู้สอนได้ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ผู้เรียนในขั้นที่ 1 แล้ว จึงนำข้อค้นพบที่ได้มาจำแนกว่าเป็นปัญหาหรือต้องการจะพัฒนาผู้เรียนให้สู่ความเป็นเลิศทั้งด้านพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 หาแนวทางแก้ปัญหามาตรฐานและพัฒนา

จากขั้นที่ 2 เมื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาจากหัวข้อเรื่องที่เลือกได้แล้ว ขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดที่ครูผู้วิจัยจะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญา อริยสัจ เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไขและพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเราเรียกว่านวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็น

แนวคิดใหม่ๆ เทคนิควิธีการใหม่ๆ สื่อใหม่ๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาก็เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แนวคิด เทคนิค วิธีการ ยุทธศาสตร์หรือรูปแบบวิธีสอนใหม่ๆ ที่ครูผู้วิจัยคิดค้นเสาะแสวงหา โดยการสร้างขึ้นใหม่หรือนำมาจากที่มีอยู่แล้วหรือที่มีผู้ทดลองใช้แล้วเกิดผลสำเร็จนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน เช่น การให้ความรักความเมตตา การช่วยเหลือ การชี้แจงแนะนำเป็นที่ปรึกษา การใช้ปิยวาจาบำบัด การกำหนดยุทธศาสตร์ต่างๆ การใช้เสียงการลงบำบัด วิธีสอนแบบ Walk rally วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม ฯลฯ

2. สื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีและเอกสารต่างๆซึ่งหมายถึง เครื่องมือที่จะช่วยในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพได้แก่ แบบฝึกทักษะ ชุดฝึกกิจกรรมต่างๆ บทเรียนสำเร็จรูป วัสดุทัศน สไลด์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เกม เพลง คู่มือหนังสืออ่านเพิ่มเติม วัสดุทัศนอุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนา

เมื่อสร้างนวัตกรรมและหาคุณภาพและประสิทธิภาพของนวัตกรรม ครูผู้วิจัยจะต้องกำหนดว่าจะดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนานักเรียนด้านใด ซึ่งอาจกำหนดเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม รายห้องเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 หลังจากนั้นจึงนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 มาจัดลำดับขั้นตอน (วางแผน) จะทำอย่างไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร (ระยะเวลาอาจแตกต่างกัน) ตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วเริ่มดำเนินการ (ปฏิบัติการ) แก้ไขหรือพัฒนา

ขั้นที่ 5 สรุปรายงานผล

เป็นขั้นตอนสรุปผลการดำเนินการตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการพัฒนาผลเป็นอย่างไร ได้ผลหรือไม่ได้ผล การสรุปผลเพื่อประเมินว่านวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนนั้นใช้ได้ผลจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งการสรุปผลขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้นวัตกรรมจากขั้นตอนที่ 5 ขึ้น ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาขยายกิจกรรมย่อยๆ สำหรับการฝึกปฏิบัติมองภาพตลอดแนวได้ชัดเจน

จากกระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการมุ่งแสวงหาคำตอบ พัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาที่ครูกำลังประสบอยู่ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด จึงสรุปได้ว่ากระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการแก้ปัญหาของครู ซึ่งนำไปสู่การวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน

จากศึกษาแนวทางการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาปี 2554 – 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 16-31) สามารถรวบรวมสรุป แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน และนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนี้

1. นโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน
2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
3. การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
4. การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
6. การเผยแพร่ผลงานวิจัย

2.3.1 นโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงนโยบายและแผนส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

Cory (1951, p. 258) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมไว้ว่า การส่งเสริมคือ การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ กิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ความเจริญก้าวหน้า ความเข้าใจ ความร่วมมือ การฝึกปฏิบัติรวมทั้งการกระตุ้น การปรับปรุงการทำงานและปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, น. 3-31) ได้กำหนดนโยบายในการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางของการดำเนินงานวิจัย ไว้ดังนี้

1. ให้นำหน่วยงานในสังกัดดำเนินงานวิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
2. ส่งเสริมการสร้างนักวิจัยใหม่และพัฒนาเครือข่ายวิจัย ที่เลี้ยงนักวิจัยแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ และสามารถนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม
3. ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกันเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ

4. สนับสนุนการศึกษาสภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและรูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

5. ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังระบุตัวชี้วัดความสำเร็จการส่งเสริมการวิจัย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา/ระดับสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. บุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2. บุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานที่รับผิดชอบ

3. มีเครือข่ายการวิจัยที่มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

4. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเป็นระบบ

5. นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

แนวทางบริหารจัดการงานวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ ในทางปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ดังนี้

1. จัดให้มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบงานวิจัย

2. กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานวิจัย

3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานวิจัย

4. จัดให้มีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

5. สร้างและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัย

6. จัดให้มีคลินิกวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเป็นที่ปรึกษา และร่วมคิดร่วมทำกับ

นักวิจัยทุกระดับ

7. ปรับกระบวนการทัศน์ด้านการวิจัยและการบริการงานวิจัย

8. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานวิจัย

9. สร้างความเข้มแข็งให้กับนักวิจัย

10. สร้างนักวิจัยเพิ่มขึ้น

11. ส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติงานปกติ โดยใช้กระบวนการวิจัย

12. ส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนางาน

13. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิจัย

14. สร้างเครือข่ายงานวิจัยทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
15. จัดระบบกำกับ ติดตาม การดำเนินวิจัยอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
16. สร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย ขวัญและกำลังใจ
17. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัย

สรุปได้ว่า นโยบายและแผนการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ

2.3.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้
 ปรานี นุ่นน้อย (2540, น. 1) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดย่อมมีการรับรู้เข้าใจถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเองมากกว่าผู้อื่น ซึ่งแนวคิดที่สนับสนุนให้ครูมีบทบาทในฐานะนักวิจัย (Teacher as Researcher) ที่ทำให้ครูเข้าใจปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

ทัศนา แสงศักดิ์ (2543, น. 73) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพราะครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จและใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและส่งเสริมครุภัณฑ์ผู้การเป็นครุมีอาชีพต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้กับบุคลากรในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพ ซึ่งเมื่อปัญหาต่างๆ ถูกแก้ไขไปผู้สอนก็สามารถสอนได้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนก็เรียนอย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การนำผลการวิจัยไปช่วยในการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2.3.3 การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึง การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์และคณะ (2545, น. 36) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการศึกษาประสบความสำเร็จส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน เกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้อยู่เสมอ การเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค การเคารพกฎหมาย ความรู้สากล ประชาธิปไตย ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้ เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผล ให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมกรรมการบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็น หลักสูตรบูรณาการ แม้ว่าหลักสูตรยังคงแบ่งเป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชา มีตารางเรียนเป็นกรอบควบคุมเวลา ค่อนข้างเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น แต่ในอนาคตโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะวางแผนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ได้ หลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรซึ่งเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดให้ ดังนั้นการสะท้อนองค์ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จากการทำได้ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะมีลักษณะหลากหลายและเป็นองค์ความรู้รวมจาก หลายวิชา หลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึง จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ แหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้ว หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่ง การเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ท้าทายความสามารถของครูในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไป ผู้บริหารอาจเชิญวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้น ให้ครูมีโอกาสดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวิจัยว่า การวิจัยไม่ใช่เรื่องยาก ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติชั้นสูงที่ยุ่งยาก ซับซ้อนก็สามารถทำได้ นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจตรงกันในเบื้องต้นก่อน

4. การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่ครู จัดระบบการผลิต การพิมพ์ การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นข้อมูล เบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการต่อไป

5. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงบประมาณนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้อง จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

สรุปได้ว่า การจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครู ในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.4 การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึง การสร้างแรงจูงใจการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

บัญชา อิงสกุล (2545, น. 18) กล่าวว่า ในการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียนผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้ครูได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านการวิจัย เพื่อหาความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรค ต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2546, น. 1) กล่าวว่า งานวิจัยในชั้นเรียน เป็นปัจจัยเกื้อหนุนปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือ

ผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ ส่งให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ และนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ ของโรงเรียน อาจสร้างกลยุทธ์จูงใจโดยนำผลงานวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณา ความดีความชอบ การยกระดับวิทยฐานะครู รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2.3.5 การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

นักการศึกษาได้กล่าวถึง การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2546, น. 1) กล่าวว่า การกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนถือ ได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำ องค์การ มีอำนาจตามตำแหน่งที่ได้รับอย่างเป็นทางการและต้องใช้อำนาจนั้นเพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยต้องทำหน้าที่ประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ด้วยกันอย่าง สามัคคี รับผิดชอบต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์การ อำนวยความสะดวกและ สร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดแก่กลุ่มเพื่อให้ทำงานได้บรรลุเป้าหมาย และเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็น ผู้บังคับบัญชาสูงสุดในโรงเรียน มีอำนาจใจการตัดสินใจและปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมาย ของการศึกษา เป็นผู้ประสานงานในโรงเรียน อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับติดตาม และนิเทศ การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เป็นผู้ที่มิบทบาทและมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงาน ในฐานะ ที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาและริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้นำ นโยบายโครงการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติและเป็นผู้ชี้ความสำเร็จของโรงเรียน ถ้าผู้บริหารโรงเรียน มีคุณลักษณะและมีความสามารถที่เหมาะสมก็ได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากผู้ร่วมงานการบริหาร กี่ย่อมประสบผลสำเร็จ

2.3.6 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

นักการศึกษาได้กล่าวถึง การเผยแพร่ผลงานงานวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

ผู้บริหารมีอาชีพให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานด้านเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจ ซึ่งกันและกันและสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เช่น

1. จัดกิจกรรมโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิจัยในวันนิทรรศการของโรงเรียน จัดทำฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมและงานวิจัย

2. มีการสร้างเครือข่ายเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ไปยังผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก
3. มีระบบและกลไกการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างครูผู้วิจัยกับองค์กรภายนอกสถาบันเพื่อนำผลงานไปใช้ประโยชน์
4. นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ชาญยุทธ นาเจริญ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ด้านปัจจัยเกื้อหนุนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งโดยรวมและเป็นรายข้ออยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงข้อที่มีความต้องการสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน การให้ขวัญและกำลังใจในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บังคับบัญชา และการมีที่ปรึกษาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ การกำหนดงานการวิจัยในชั้นเรียน ให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพครู สภาพปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับได้แก่ 1) ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนและคิดว่าเป็นเรื่องยากจึงไม่ทำการวิจัย ครูไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากมีงานทั้งการสอนและงานพิเศษอื่นๆมาก ครูขาดตัวอย่างที่หลากหลายสำหรับเป็นแนวทางในการวิจัยในชั้นเรียน และขาดแหล่งความรู้ในการค้นคว้าเพื่อทำการวิจัยในชั้นเรียน ความต้องการในการดำเนินการ ควรจัดการอบรมสัมมนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูอย่างต่อเนื่องและอย่างเป็นรูปธรรม ควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือแก่ครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ ควรแต่งตั้งหรือจัดหาที่ปรึกษาหรือผู้ชำนาญการด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูที่สนใจจะทำการวิจัยในชั้นเรียน ได้มีที่พึ่งในคราวมีปัญหาเมื่อทำการวิจัยในชั้นเรียน ทางราชการควรจัดหาเอกสารความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียนต่างๆ ให้แก่ครูเพื่อนำไปศึกษาหาความรู้สำหรับทำการวิจัยในชั้นเรียนและควรมีการประกาศเกียรติคุณผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนหรือประชาสัมพันธ์ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบ

วิรุพพร แก้วกล้า (2545) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในหารกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องทราบทิศทางการส่งเสริมการวิจัยมรชั้นเรียนเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานการวิจัยเรียนอย่างแท้จริง

กัลยา สุบรรณาจ (2546) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน ให้ความสำคัญต่องานวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ จัดสรรงบประมาณให้ความยอมรับนับถือแก่ครู ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน วางแผนปรับปรุงการดำเนินงานและสนับสนุนเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียน

ธนิดา ธนะสิริงกุล (2546) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนการวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและด้านดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำดังนี้ ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านการสนับสนุนการวิจัย ด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนและด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

ต้องจิตร์ โสมะกีร์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ทั้ง 5 ด้าน 1) บทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนดำเนินการส่งเสริมมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียน 2) บทบาทในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนดำเนินการส่งเสริมสูงสุด คือ การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นคุณค่าการวิจัยในชั้นเรียนด้วยการให้ความรู้แก่ครู สนับสนุนให้ครูใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอน 3) บทบาทในการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสูงสุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการวางแผนแก้ปัญหาาร่วมกันด้วยการให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน 4) บทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุดคือ การให้ผลตอบแทนแก่ครูที่มีผลงาน

ทางการวิจัยดีเด่น ด้วยการยกย่องชมเชยต่อสาธารณะชน 5) บทบาทในการส่งเสริมยกย่องให้ครูที่มีผลงานวิจัยดีเด่นมากที่สุด ก็คือ การที่ผู้บริหารให้การยอมรับผลงานวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า 1) ปัญหาด้านบุคลากร คือ ครูยังขาดความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ปัญหาด้านงบประมาณ คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ 3) ปัญหาด้านการบริหารและการจัดการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน คือ ครูไม่ได้ทำวิจัย มีภาระในงานมาก 4) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ครูไม่ใช่สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน โดยยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ

วัลภา ภูริปัญญา (2546) ได้ทำการวิจัยวิจัย เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพราะต้องการศึกษาข้อมูลของนักเรียนว่า มีพฤติกรรม มีความต้องการและมีปัญหาอย่างไร เพื่อหาวิธีการแก้ไขให้กับนักเรียน สาเหตุที่ครูไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะไม่เข้าใจวิธีการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูคือ ขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย ครูมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านความรู้ในการวิจัยในชั้นเรียน สภาพปัจจุบันของงานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยแบบทดลองเชิงพัฒนาและทำวิจัยคนเดียว วิชาที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุดคือ ภาษาไทย การวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียน ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในด้านนโยบาย และแผนปฏิบัติงานการนิเทศติดตาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์การจัดให้ครูเข้ารับการอบรม กระบวนการบริหารของผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน คือ อำนวยและแรงจูงใจ ภาวะผู้นำการตัดสินใจ การสื่อสาร และการเปลี่ยนแปลงองค์การ

พิชญ คนชื้อ (2551) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทการส่งเสริมการทำ วิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดแสงสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดแสงสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับและอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้านคือ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ

สุทธิวงศ์ คำกล่อม (2553) ได้ศึกษาเรื่องผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำคัญและด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้านการสนับสนุนและจูงใจด้านการนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ผลงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและผลการเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน และด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการสนับสนุนและจูงใจและด้านการเผยแพร่ผลงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ทำให้ทราบถึงแนวทางในส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงปัญหาและความต้องการในการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Calhoun (1993, p. 74) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการ 3 วิธีพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับ 3 วิธีคือ การวิจัยในชั้นเรียนเฉพาะบุคคล ซึ่งทำโดยครูแต่ละคน การวิจัยในชั้นเรียนซึ่งทำโดยกลุ่มบุคคลหรืออาสาสมัครและการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งทำโดยครูทั้งหมดในโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยปรับปรุงสภาพในโรงเรียน ช่วยครูในเรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กๆ ตรวจสอบปัญหาและวิธีแก้ปัญหาวัดในโรงเรียน

Keating, Robertshaw, and Resick (1998, p. 145-A) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบจำลองของการวิจัยในชั้นเรียนของโปรแกรมเตรียมการสอนของครูพบว่าการศึกษาของครูสามารถเพิ่มพูนได้ โดยการให้ครูที่สอนเด็กเป็นผู้วิจัย ครูที่ฝึกฝนสามารถให้ข้อมูลการปฏิสัมพันธ์ของเด็กและสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนและมีขอบข่ายของตัวอย่างที่กว้างต่อการใช้เวลา และการจัดการศึกษา

รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนนี้เสนอการวางรากฐานที่ไม่เป็นอคติต่อการตัดสินใจแต่เป็นตัวกลางที่เหมาะสมระหว่างผลลัพธ์และนโยบายอื่นทางการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การวิจัยมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยให้ครูมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบในการทำวิจัยนั้นการได้รับการสนับสนุนและได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครูและการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานสามารถช่วยในการแก้ปัญหาในบางส่วนได้การทำงานเป็นทีมหรือมีเพื่อนให้คำปรึกษาช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยมีทักษะเพิ่มขึ้นและมีความมั่นใจพร้อมที่จะทำวิจัยต่อไป